

У статті розглянуті питання, пов'язані з розробкою методики, що дозволяє кількісно оцінити показники цілісності композиції форменого одягу. Запропонована методика дозволяє врахувати не тільки об'єктивні (розрахункові), але й суб'єктивні (експертні) методи

Ключові слова: естетичні показники якості, формений одяг, міри статистичності-динамічності

В статье рассмотрены вопросы, связанные с разработкой методики, которая позволяет количественно оценить показатели целостности композиции форменной одежды. Предложенная методика позволяет учесть не только объективные (расчетные), но и субъективные (экспертные) методы

Ключевые слова: эстетические показатели качества, форменная одежда, меры статистичности-динамичности

The issues related to the development of techniques that allows to quantify the performance integrity of the composition of corporate clothing are considered in this article. The introduced technique allows to take into account not only objective (estimated), but also subjective (expert) methods

Keywords: aesthetic indicators of quality, uniform, degree statistician-dynamic

УДК 687.152:658.562

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЦІЛІСНОСТІ КОМПОЗИЦІЇ ФОРМЕНОГО ОДЯГУ

О.О. Слітюк

Кандидат технічних наук, доцент
Кафедра дизайну*

Контактний тел.: (044) 525-93-58, (044) 256-84-77

E-mail: Slityuk@mail.ru

В.О. Коваль

Кафедра метрології, стандартизації та сертифікації*

Контактний тел.: (044) 460-72-55, 093-797-37-05

E-mail: natakoval2004@mail.ru

*Київський національний університет технологій та дизайну
вул. Немировича-Данченка 2, м. Київ, Україна

1. Вступ

В останні роки на Україні й за кордоном намітилася стійка тенденція випуску такого виду швейних виробів як формений (представницький) одяг, що широко використовується, як для працівників державних структур, так і фірм, зацікавлених у формуванні свого іміджу.

Формений одяг є одним із елементів фірмового стилю організації й виконує рекламні функції. Зовнішній вигляд такого одягу в значній мірі визначається естетичними показниками, які займають особливе місце при оцінці його якості.

2. Постановка проблеми

На даний час, у більшості випадків, оцінка естетичних показників якості одягу різного призначення так і форменого одягу здійснюється експертним методом, що не дозволяє досить повно й об'єктивно оцінити якість виробу.

Цьому методу властиві недостатня обґрунтованість і аргументованість проектних рішень, суперечливість естетичних оцінок і, як наслідок, - можливість прояву суб'єктивізму, прийняття не кращих проектних варіантів [1]. Таким чином, створення й використання методики, в основу якої покладені розрахункові й інтуїтивні оцінки, дозволить максимально врахувати

при проектуванні форменого одягу вплив всіх показників якості й забезпечити конкурентоспроможність продукції.

3. Аналіз попередніх досліджень

Останнім часом намічаються напрямки, присвячені аналітичним (розрахунковим) методам оцінки естетичності зокрема в архітектурі, техніці [2]. Такі підходи очевидно можна використовувати й для оцінки естетичної якості одягу. Окремі роботи, присвячені рішенням цих питань, не дають чітких рекомендацій з використання аналітичних методів так і практичного їх використання.

4. Ціль роботи

Розробити методику, що дозволяє кількісно оцінити якість форменого одягу за естетичними показниками.

5. Результати проведених досліджень

Нижче наведені результати досліджень, що дозволяють кількісно оцінити показники цілісності композиції форменого одягу.

Таблиця 2

Коефіцієнти вагомості композиційно-конструктивних факторів форменого одягу, що характеризують одиничний показник статичність-динамічність

Композиційно-конструктивний фактор	Вагомість
1. Геометрична структура форми	0,1
2. Геометричний тип конфігурації форми	0,5
3. Напрямок місця розташування КДЕ та ІДЕ	0,1
4. Симетричність форми й розташування КДЕ та ІДЕ	0,1
5. Колірне сполучення між видами виробів у костюмі й між виробами й ІДЕ	0,2

Для рішення поставленого завдання в роботі використовувалися розрахункові й експертні методи, що дозволило врахувати не тільки суб'єктивні естетичні подання міри краси, але й чисельні значення гармонійності [3].

Для оцінки геометричної структури й типу конфігурації форми використовувалися залежності, які застосовуються при оцінці статичності-динамічності архітектурних об'єктів [1].

При проведенні досліджень була запропонована методика, що на відміну від існуючих, дозволяє врахувати не тільки розрахункові (об'єктивні), але й експертні (суб'єктивні) методи. Дослідження проводилися при оцінці одного одиничного показника – статичності-динамічності, що входить у груповий показник цілісності композиції. Як об'єкт дослідження було обрано найбільш типові комплекти повсякденного й спеціального форменого одягу службовців МВС України.

Методика проведення дослідження передбачала використання номенклатури естетичних показників якості і їх коефіцієнтів вагомості в складі загальної естетичної якості форменого одягу [4]. У зв'язку з великою кількістю показників що дозволяють оцінити цілісність композиції [5], у роботі було ухвалено рішення провести дослідження, пов'язані з оцінкою тільки одного одиничного показника – показника статичності-динамічності. Слід зазначити, що вагомість ($M_c = 0,02$) показника статичності-динамічності, є не найвищою в групі цілісності композиції. Однак цей показник було обрано з врахуванням того, що саме він має тісний взаємозв'язок з іншими одиничними показниками.

У табл. 1 представлені параметри, що характеризують статичність - динамічність форменого одягу.

Таблиця 1

Параметри, що характеризують статичність - динамічність форменого одягу

Статика	Динаміка
горизонтальні лінії	похилі лінії
форми, наближені до квадрата	форми, наближені до трикутника
симетрія	асиметрія
метр	ритм
нюанс	контраст

Для оцінки міри статичності-динамічності форменого одягу в роботі розглядалися наступні композиційно-конструктивні фактори: геометрична структура форми $M_{ст-д}^{гс}$; геометричний тип конфігурації форми $M_{ст-д}^{гт}$; напрямок місця розташування конструктивно-декоративних елементів (КДЕ) і інформаційно-декоративних елементів (ІДЕ) $M_{ст-д}^{ім}$; симетричність форми й розташування КДЕ та ІДЕ $M_{ст-д}^{см}$; колірне сполучення між видами виробів у костюмі та між виробами й ІДЕ $M_{ст-д}^{іб}$. У табл. 2 представлені коефіцієнти вагомості всіх наведених композиційно-конструктивних факторів форменого одягу службовців МВС України.

Для оцінки статичності динамічності за геометричною структурою й типу конфігурації форми використовувалися розрахункові методи.

Зокрема для розрахунку міри статичності-динамічності за геометричною структурою форми ($M_{ст-д}^{гс}$) у роботі запропоновано використовувати залежність, що дозволяє врахувати висоту (у) і ширину (х) форми костюма в цілому, а також кожного виробу, деталей, КДЕ й ІДЕ:

$$M_{ст-д}^{гс} = f(y : x) . \tag{1}$$

Для розрахунку міри статичності-динамічності по геометричному типу конфігурації форми ($M_{ст-д}^{гт}$), що характеризує наближеність до геометричної фігури використовувалася наступна залежність у вигляді функції кількості сторін n (або кутів) у формі:

$$M_{ст-д}^{гт} = f(n) . \tag{2}$$

Експертні методи використовувалися для оцінки факторів напрямок місця розташування КДЕ й ІДЕ ($M_{ст-д}^{ім}$), симетричності форми й розташування КДЕ й ІДЕ ($M_{ст-д}^{см}$), колірне сполучення між видами виробів костюма й між виробами й ІДЕ ($M_{ст-д}^{іб}$). При цьому при оцінці фактора напрямок місця розташування КДЕ та ІДЕ було прийнято, що у випадку якщо КДЕ та ІДЕ розташовані горизонтально, експерти привласнюють - «1», вертикально - «0,5», з нахилом - «0». При оцінці міри симетричності форми й розташування КДЕ та ІДЕ симетрія композиції оцінюється за двійними показниками: наявність симетрії - як «1», відсутність симетрії - як «0». Фактор колірне сполучення між видами виробів костюма й між виробами й ІДЕ оцінюється також за двійними показниками: наявність контрасту - як «0», наявність нюансу - як «1».

Оцінити міру статичності-динамічності форменого одягу $M_{ст-д}$ дозволяє підсумовування вище перерахованих факторів з урахуванням коефіцієнтів вагомості:

$$M_{ст-д} = 0,1M_{ст-д}^{ас} + 0,4M_{ст-д}^{гт} + 0,1M_{ст-д}^{ім} + 0,1M_{ст-д}^{см} + 0,2M_{ст-д}^{іб} . \tag{3}$$

Розглянуті вище композиційно-конструктивні фактори були використані для оцінки статичності-динамічності типових комплектів повсякденного й спеціального форменого одягу службовців МВС України.

Остаточні оцінки міри статичності-динамічності форменого одягу повсякденного призначення $M_{ст-д}^1$ спеціального призначення $M_{ст-д}^2$ при підстановці в (3) має вигляд:

$$M_{ст-д}^1 = 0,1 \cdot 0,65 + 0,5 \cdot 0,96 + 0,1 \cdot 0,75 + 0,1 \cdot 1 + 0,2 \cdot 0,6 = 0,84$$

$$M_{ст-д}^2 = 0,1 \cdot 0,55 + 0,5 \cdot 0,72 + 0,1 \cdot 0,83 + 0,1 \cdot 1 + 0,2 \cdot 0,6 = 0,65$$

Були також проведені дослідження, спрямовані на оцінку статичності-динамічності великої кількості форменого одягу, що дозволило встановити інтервали статичності-динамічності. Якщо отримане чисельне значення буде перебувати в інтервалі 0,75 -1, то костюм буде статичним, а в інтервалі 0,5 -0,75 - динамічним. Залежність міри статичності-динамічності така: чим ближче отримане значення до свого максимуму - одиниці, тим емоційно статичніше форма, і, навпроти, чим ближче до нуля, тим більше вона динамічна.

Костюм повсякденного призначення візуально є більше статичним, що й підтверджено відповідними значеннями. Статика у форменому одязі повсякденного призначення досягається в основному за рахунок факторів геометричний тип конфігурації форми, симетричність форми й розташування КДЕ та ІДЕ, а також колірне сполучення. Динаміка у форменому одязі спеціального призначення досягається в основному за рахунок факторів геометричний тип конфігурації форми, геометрична структури форми й колірне сполучення. Виходячи із цього розглянутий вище костюм повсякденного призначення є статичним, а спеціального - динамічним.

Порівняльні значення композиційно-конструктивних факторів, розглянутих комплектів формено-

го одягу, що дозволяють судити про меру статичності-динамічності виробів наведені на рис. 1.

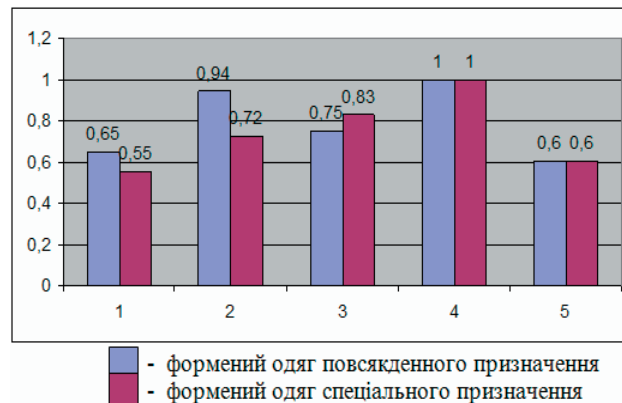

Рис. 1. Графіки оцінки міри статичності-динамічності форменого одягу повсякденного призначення й спеціального призначення по композиційно-конструктивних факторах: 1 - геометрична структура форми; 2 - геометричний тип конфігурації форми; 3 - напрямок місця розташування КДЕ та ІДЕ; 4 - симетричність форми й розташування КДЕ та ІДЕ; 5 - колірне сполучення між видами виробів костюма й між виробами та ІДЕ

6. Висновки

Таким чином, у результаті був установлений вплив композиційно-конструктивних факторів форменого одягу на характер статичності-динамічності форменого одягу.

Література

1. Федюкин В.К. Методы оценки и управления качеством промышленной продукции [Текст] : учеб. / Федюкин В.К., Дурнев В.Д., Лебедев В.Г. - М.: Филинь, 2000. - 328с.
2. Хвастунов Р.М.Холопов В.Н., Ульянова М.В. Об оценке эстетических свойств товаров // Методы менеджмента качества. - 2002. - №9. - С. 26-29.
3. Слітюк О.О., Зенкін А.С. Методика оцінки естетичного рівня якості швейних виробів // „Технологія і техніка друкарства”: Зб. наук. пр. ВПІ НТУУ „КПІ”. - 2005. – №1 (17), С. 43-48.
4. Слітюк О.О., Зенкін А.С. Розробка основних положень проекту стандарту «Формений одяг. Номенклатура естетичних показників якості» // Восточно-Европейский журнал передовых технологий.-2005-№5/2(17), С.151-153.
5. Слітюк О.О. Комбінований метод оцінки естетичних властивостей промислової продукції. // Матеріали 5-й юбилейної Промышленной конференции с международным участием и блиц-выставки «Эффективность реализации научного, ресурсного и промышленного потенциала в современных условиях» - п. Славское, Карпаты – Киев: УИЦ «НАУКА. ТЕХНИКА. ТЕХНОЛОГИЯ», 2005. - С. 308-309.